

Mahdollisten
vaihtoehtojen
etsimistä

LOLA

Kestävää elämää ja toimintaa

Toimintamenetelmä

Toimintaprojektin työkalut

LOLA:n (alkuperäinen versio) ovat suunnitelleet ja kirjoittaneet:

Sustainable Everyday Project (SEP) <http://sustainable-everyday.net/lolaprocess>

Consumer Citizenship Network (CCN) www.perlprojects.org

LOLAa ovat kehittäneet ja muokanneet:

Mella Cusack, Citizenship Studies Project koordinaattori, Trócaire/CDVEC Curriculum Development Unit, Dublin

Miriam O'Donoghue, varajohtaja, CDVEC Curriculum Development Unit, Dublin

Neuvojat:

Oonagh Bennett, Marino College, Fairview

Sara Bradshaw, Santa Sabina Dominican College, Sutton, Dublin 13

Michelle Byrne, St Mary's Secondary School, Holy Faith, Glasnevin, Dublin 9

Mella Cusack, Citizenship Studies Project Co-ordinator, Trócaire/CDVEC Curriculum Development Unit, Dublin

Conor Harrison, National Co-ordinator, Cultural & Environmental Education, PDST, Department of Education and Skills

Marie Lenehan, St Mary's Secondary School, Holy Faith, Glasnevin, Dublin 9

Miriam O'Donoghue, Deputy Director, CDVEC Curriculum Development Unit, Dublin

Pilottiryhmä:

Sara Bradshaw, Santa Sabina Dominican College, Sutton, Dublin 13

Gráinne Dennison, Desmond College, Gortboy, Newcastle West, Co Limerick

Bill Doherty, Mount Sion CBS, Waterford

Michael Domoney, Bandon Grammar School, Bandon, Co Cork

Brendan Greene, St Clare's Comprehensive School, Manorhamilton, Leitrim

Karen Kelly and Eleanor Ryan, St Brigid's College, Callan, Co Kilkenny

Norma Lenihan, Laurel Hill Coláiste FCJ, Limerick

Miriam Nugent, St Ailbe's School, Tipperary Town, Co Tipperary

Martina O'Rourke, St Mary's Secondary School Holy Faith Convent, Glasnevin, Dublin 11

The CDVEC Curriculum Development Unit haluaisi muistaa myös seuraavia tukijoita:

François Jégou (strategiset suunnitteluskenaariot)

Victoria Thoresen (PERL)

Conor Harrison, National Co-ordinator, Cultural & Environmental Education, PDST

Aoife Ruane, LOLA-tutkimusassistentti

LOLA-KATSAUS

LOLA:n taustaa

Looking for Likely Alternatives (LOLA) on kansainvälinen, pedagoginen Kestävän arkiprojektin tarjoama väline opettajille ja opiskelijoille (<http://sustainable-everyday.net/lolaprocess>). LOLA toteutettiin ensimmäisen kerran vuonna 2005 Kuluttaja-kansalaisverkoston (CCN) toimesta. Verkosto jatkaa nPERL-verkostonä. LOLAN Irlanti-sovellus on saatavana LOLA-työkalupakkina PERLin ja CDVECh välityksellä muiden maiden käyttöön ja niiden opetussuunnitelmiin sovellettavaksi. (<http://www.perlprojects.org>).

LOLA-työkalupakista

LOLA-prosessi edellyttää, että opiskelijat sitoutuvat askeleihin paikantaakseen, arvioidakseen ja lisätäkseen tietouttaan tilanteista, jotka ilmentävät kestävä kehitystä ja ympäristönhoitoa. Hyvät kestävän elämän ja toiminnan tapausesimerkit kertovat elämäntavasta, joka vastaa nykyelämän tarpeita tekemättä kompromisseja tulevien sukupolvien elämänehtojen suhteen. Resurssit tukevat erityisesti seuraavilla oppimisen tasoilla:

- arvioida, mitä merkitsee olla aktiivi kansalainen oikeuksineen ja velvollisuuksineen paikallisissa ja laajemmissa yhteyksissä
- oppia ajattelemaan ja toimimaan kestävästi
- kehittää moraalista, eettistä ja vastuullista päätöksentekoa ja henkilökohtaisten arvojen merkitystä

LOLA - resurssi tukee kirjallisia taitoja. Loppuun on liitetty Maailman pankin sanasto (template) uusista sanoista tai ilmaisuista LOLA-prosessissa.

The image features a solid orange background. In the upper half, there are several thick, white, hand-drawn lines that curve and intersect, creating an abstract, organic shape. The lines have a slightly textured, brush-like appearance.

ASKEL 1: TUNNISTA

ASKEL 1: TUNNISTA

Yleistä:

Askeleen 1 tarkoitus on auttaa opiskelijaa

- o ymmärtämään kestävän elämän ja toiminnan merkitys
- o tutkimaan kestävän elämän ja toiminnan aloitteita
- o arvioimaan kestävän elämän ja toiminnan kriteereitä
- o refleктоimaan ja dokumentoimaan oppimaansa

Tarvittava aika: arviolta kaksi oppituntia tai yksi tuplatunti

"People can live in a way that meets present day needs without compromising the ability of future generations to meet their own needs". -Brundtland Commission

"Ihmiset voivat elää sellaisella tavalla, joka täyttää päivittäiset tarpeet vaarantamatta tulevaisuuden sukupolvien mahdollisuuksia samaan."

Toiminta: Tapaustutkimus

Opettajat voivat käyttää sivuilla 8-11 esitettyjä tapaustutkimuksia tai kirjoittaa omia.

Opiskelijat toimivat noin neljän hengen ryhmissä. Opettaja tai opiskelijat päättävät, missä rooleissa opiskelijat ovat. Rooleja ovat mm. lukija, tarkkailija, selostaja ja ajanottaja. Kullakin ryhmällä on yksi tapaus. Lukijat lukevat muille casen (tapaus) ja opettaja varmistaa, että kaikki tietävät mistä on kyse; terminologian ynnä muun puolesta. Ryhmä keskustelee ja vastaa kysymyksiin, opiskelijan lehtinen: askel 1, (s. 7):

- o Mitkä asiat ovat hyviä ihmisille, yhteisöille, ympäristölle?
- o Tapahtuuko tällaista jo yhteisössäsi?
- o Tarvittaisiinko tällaista toimintaa naapurustossasi? Miksi?

Keskustelut merkitään ryhmissä muistiin. Opettaja pyytää lopuksi palautetta.

ASKEL 1: TUNNISTA

Toiminta: kestävän kehityksen ja toiminnan kriteerit

Palautteen jälkeen opiskelijoille esitetään kestävän kehityksen ja toiminnan kriteerit (opiskelijan muistio 1.1 s.18). Kriteerit tarjoavat kehityksen arvioida tapauksia. Ne auttavat tunnistamaan, onko kyseessä hyvä esimerkki.

Opiskelijoille jaetaan "kestävän kehityksen ja toiminnan kriteeripaperi (opiskelijan muistio 1.1. s.12). Opiskelijoita pyydetään tutkimaan löytyvätkö kaikki kriteerit heidän tapauksistaan. Joissakin tapauksissa eivät kriteerit ehkä täyty, mutta tapaukset tuntuvat silti hyviltä. Tällöin voidaan käyttää tyhjiä laatikoita merkintöihin.

Opiskelijan työpaperin kriteerit ovat seuraavat (s. 12):

							
Saada ihmiset tietoisiksi siitä, miten elää kestävästi	Yhteisön suhteiden rakentaminen tai parantaminen	Viheralueiden luominen tai parantaminen	Taitojen, työkalujen ja tarvikkeiden jakaminen	Paikallisen, alkuperäis- tai Reilun kaupan ruokatuotannon rohkaisu	Jo olemassa-olevien asioiden käyttäminen	Luova/innovatiivinen idea	Riippuvuuden vähentäminen fossiilisista polttoaineista

Toiminta: loppuraportti

Jokaiselle opiskelijalle jaetaan "Askel 1 loppuraportti" (opiskelijatyöpaperi 1.2, s.13). Tämä auttaa opiskelijaa refleктоimaan LOLA-prosessin ensimmäistä Askelta (Tunnistaa). Opiskelijoiden tulisi säilyttää loppuraportit seuraavien raporttien kirjoittamista varten.

Oppilaat ovat nyt valmiita siirtymään askel 2:een (ETSI).

ASKEL 1: TUNNISTA

JOHDANTO
Katsotaan, mitä "kestävä elämä ja toiminta" merkitsevät ja tutkitaan joitakin esimerkkejä...

Keskustele:

→ *"Ihmiset voivat elää tavalla, joka vastaa nykypäivän tarpeita ilman, että tarvitsee tehdä kompromisseja tulevien sukupolvien tarpeiden tyydyttämisen suhteen"*

"Jokainen henkilö on ajallaan uskottu tai valtuutettu pitämään huolta planeetastaan"

Lue tapaustutkimus ja vastaa seuraaviin kysymyksiin:

Mitkø asiat ovat hyviä tässä tapaustutkimuksessa ihmisille, yhteisølle ja/tai ympäristølle?
Tapahtuuko tällaista yhteisøssäsi jo nyt?
Tarvitaanko tällaista aktiivisuutta naapurustossasi? Miksi?

← **Aika siirtyä seuraavaan askeleeseen.**

Toiminta: kestävan elämäntavan ja taloudenhoidon kriteerit

↑
Käytä Askel 1: loppuraportti-työpaperia kirjoittaessasi ylös ajatuksiasi ensimmäisessä askeleessa tekemästäsi työstä.

Toiminta: loppuraportti

←
Käytä kestävan elämän kriteerit -työpaperia tapaustutkimuksesi arviointiin.

TAPAUSTUTKIMUS: Aikapankit

Johdanto ja taustaa

Ihmiset kokevat toisinaan eristyneisyyttä isoissa kaupungeissa, koska perheet eivät ole lähellä eikä tunnetta naapureita. Välillä tarvitaan erilaista apua tai avustamista päivittäisissä toimissa. Vaihtokaupparatkaisut, kuten Aikapankki, auttavat ja toimivat arviolta 26 maassa eri puolilla maailmaa.

Ratkaisu

Ihmiset kokevat toisinaan eristyneisyyttä isoissa kaupungeissa, koska perheet eivät ole lähellä eikä tunnetta naapureita. Välillä tarvitaan erilaista apua tai avustamista päivittäisissä toimissa. Vaihtokaupparatkaisut, kuten Aikapankki, auttavat ja toimivat arviolta 26 maassa eri puolilla maailmaa.

Edut

Yhteiskunta

Ihmiset voivat saada apua erityisinä työsuorituksina, mutta vielä tärkeämpää on, että kaikki voivat antaa vuorollaan jotain. Jokaisen aika ja taidot ovat samanlaisesti tunnustettuja ja arvostettuja. Aikapankki auttaa rakentamaan suhteita yhteisöissä.

Ympäristä

Työvälineitä, kuten ruohonleikkureita, poria yms. käytetään paljon, mutta niitä tarvitsee hankkia harvoin.

Talous

Aikapankki voi säästää rahaa kun ei tarvitse maksaa erityispalveluista.

Haasteet

Aikapankin koordinointi vie aikaa ja vaatii toimintaa.

Joissakin tapauksissa toimintaa on rajoitettava resurssipuutteen vuoksi.

TAPAUSTUTKIMUS: Kirjavaihdot

Johdanto ja taustaa

Useimpia kirjoja luetaan vain yhteen kertaan. Sen jälkeen niitä säilytetään käyttämättöminä hyllyssä. Kirjavaihdon ideana on, että ihmiset voivat ottaa vapaasti julkisiin tiloihin jätettyjä kirjoja. Tällaisia paikkoja ovat yhteisöjen keskuskeskukset, kahvilat, kierrätyskeskukset.

Ratkaisu

Kirjavaihtoja on erilaisia, muodollisempia ja vähemmän muodollisia. Toisinaan on ”jätä kirja, ota kirja”. Aina ei vaihtoa vaadita; kirjoja lahjoitetaan tai otetaan tilanteen mukaan.

Nettikirjavaihdossa on tuhansia kirjoja vapaasti vaihdettavissa. Käyttäjien on kirjaututtava jäseniksi. Kirjakupongit, kirjaliput, mahdollistavat kirjan valinnan. Yksi lippu on yhden kirjan arvoinen. Jos haluaa enemmän lippuja, on annettava omia kirjoja. Mikäli joku on kiinnostunut jäsenkirjasta, kirjavaihto lähettää kirjanomistajalle sähköpostin ja kirjan postissa.

Edut

Yhteiskunta

Yhteisöt hyötyvät kun jäsenet kommunikoivat tällä tavalla. Kirjavaihto auttaa rakentamaan yhteisösuhteita.

Ympäristö

Harvempia kirjoja tuotetaan ja samalla edistetään ympäristön kestävyttä.

Talous

Kirjavaihto säästää käyttäjien rahoja ja antaa heille uusia kirjoja luettaviksi ilman ostoa.

Haasteet

Kirjavaihto perustuu luottamukseen. On kuitenkin vaara, että jotkut ottavat kirjoja myydäkseen. Toiset taas haluavat pitää kirjansa, koska ne ovat heille hyvin henkilökohtaisia.

TAPAUSTUTKIMUS: Opiskelijan majoitus kotona

Johdanto ja taustaa

Kodin tarjoamisidea auttaa opiskelijaa löytämään halvan, perheenomaisen asunnon. Samalla se antaa apua, tukea ja seuraa vanhemmille ihmisille. Suurissa kaupungeissa on valtava kysyntä opiskelija-asunnoista. Huoneiden hinnat ovat korkeat ja opiskelijoiden on matkustettava kaukaa oppilaitoksiinsa. Samaan aikaan kasvava määrä vahoja ihmisiä asuu yksinään tarviten apua päivittäisissä toiminnoissaan.

Ratkaisu

Nämä tilanteet mahdollistavat opiskelijoille edullisemmän asumisen ja vanhoille ihmisille vähäistä kodinhoitoapua.

Edut

Yhteiskunta

Palvelu antaa välittömän ratkaisun kaupunkien kahteen isoon ongelmaan: opiskelijoiden asuntopulaan ja yksin asuvien vanhojen ihmisten seuran ja avun tarpeeseen. Se auttaa myös rakentamaan siltaa sukupolviuilon väliin ja rakentamaan yhteisösuhteita.

Ympäristö

Opiskelumatkojen lyheneminen vähentää liikennettä, saasteita ja julkisen liikenteen kuormittumista. Rakennusten, huoneiden ja asuntojen yhteiskäyttö vähentää henkilöä kohti koituvia lämmityskustannuksia ja mahdollistaa rakennusten tehokkaampaa käyttöä.

Talous

Sekä vanhemmat ihmiset että opiskelijat hyötyvät taloudellisesti. Vanhemmat ihmiset saavat taloudellista ja käytännöllistä apua ; opiskelijat taas halvempia asuntoja .Opiskelijat voivat elää ja opiskella kaupungissa ja nauttia sen kulttuurielämästä.

Haasteet

Jotkut vanhat ihmiset pitävät opiskelijoita apulaisina, mistä ei tulisi olla kysymys. On myös yleistä, että asuntoa tarjotaan mieluummin naisopiskelijoille, ja opiskelijat puolestaan haluavat mieluummin vuokranantajikseen vanhoja naisihmisiä.

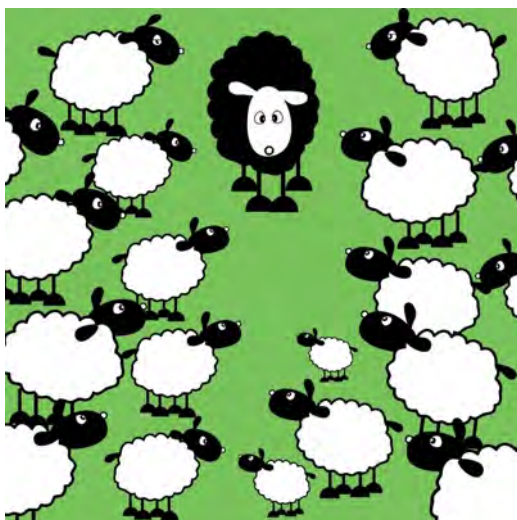
TAPAUSTUTKIMUS: Turinin puiston lampaat

Johdanto ja taustaa

Lampaita pidetään keväisin kaksi kuukautta tasoittamassa Turinin puistojen ruohikoita. Lampaat elävät laumoina suunnattoman suurella maa-alueella Po-joen varrella itäisessä laitakaupungissa ja Sangone-puistossa.

Kyseessä ei ole uusi idea. Lampaita pidettiin niitettävissä puistoissa kun eurooppalaiset keksivät 1800-luvulla maaseutupuistot.

Edut

Yhteiskunta

Väestö on kosketuksissa eläinten kanssa ja oppii niistä.

Ympäristö

Puistot pysyvät siisteinä eikä tule kasvihuonepäästöjä, sillä ruohikkoa ylläpidetään ilman ruohonleikkureiden fossiilisia polttoaineita.

Talous

Virkamiesten mukaan puutarhurit säästävät paljon rahaa. Myös paimentajat säästävät, kun ei tarvitse vuokrata laitumia lampaille.

Haasteet

Alkuun mukana oli nautakarjaa, mutta sitä ei voida enää käyttää runsaan lannantuoton vuoksi.

Kestävän elämän kriteereitä

Tapaustutkimuksen nimi: _____

Alla on 8 kestävän elämän kriteeriä. Ajattele juuri lukemaasi tapaustutkimusta...

Pätevätkö mitään näistä kriteereistä tapaustutkimukseesi? Merkitse ruutuihin ✓ mikäli kyllä ja ✗ mikäli ei.

Jos sinusta tuntuu, että jokin kriteeri puuttuu, jälkimmäiseen kahteen kohtaan on jätetty tyhjää sitä varten että teet omia kriteerejä.

<p>1</p> <p>Kasvattaa tietoisuutta siitä, miten elää kestävästi</p> <p>☐</p>	<p>2</p> <p>Rakentaa ja parantaa yhteisön suhteita.</p> <p>☐</p>	<p>3</p> <p>Luo tai parantaa vihrealueita.</p> <p>☐</p>	<p>4</p> <p>Yhdistelee taitojen ja välineiden jakamista.</p> <p>☐</p>	<p>5</p> <p>Rohkaisee paikallis-, alkuperäis- tai reilun kaupan tuotantoa.</p> <p>☐</p>
<p>6</p> <p>Käyttää jo olemassaolevia asioita.</p> <p>☐</p>	<p>7</p> <p>On luova/ innovatiivinen idea.</p> <p>☐</p>	<p>8</p> <p>Vähentää riippuvuutta fossiilisiin polttoaineisiin.</p> <p>☐</p>	<p>☐</p>	<p>☐</p>

ASKEL 1

LOPPURAPORTTI

Nimi:

Ensimmäisen askeleen pääaiheet olivat...

Tässä on lyhyt kuvaus siitä, mitä ensimmäisen askeleen aikana tapahtui...

Yksi tärkeä asia jonka opin...

Koin erityisen kiinnostavaksi...

The image features a solid orange background. In the upper half, there are several thick, white, hand-drawn lines that curve and intersect, creating an abstract, organic shape. The lines have a slightly irregular, textured appearance.

ASKEL 2: TUTKI

ASKEL 2 TUTKI

Katsaus:

LOLAN toinen askel on suunniteltu auttamaan opiskelijaa:

- tunnistamaan kestävän elämän ja toiminnan tapauksia
- tekemään tapauksista alustavaa tutkimusta
- käyttämään ensimmäisen askeleen kriteereitä paikallisissa tapaustutkimuksissaan
- reflektoida ja dokumentoida oppimaansa

Tarvittava aika: Arviolta kaksi oppituntia tai yksi tuplatunti.

Opiskelijan työpaperi 2 (Tutki)

Hanki jokaiselle opiskelijalle työpaperi 2 (kts. s. 16). Selitä lyhyesti, mitä toisen askeleen aikana tapahtuu, ja että työpaperia voi käyttää eri toiminnoissa.

Keskustelu: Mahdolliset informaatiolähteet paikallisiin tapaustutkimuksiin

Kysy opiskelijoilta, tietävätkö he joitain kestävän elämän ja toiminnan tapauksia. Tutkikaa lyhyesti kertoen, miten olisi mahdollista löytää lisää esimerkkejä/tapauksia paikallislehdistä, internetistä, perheeltä, ystäviltä ja niin edelleen.

Toiminta: Alustava tutkimus

Ja opiskelijat pieniin ryhmiin ja pyydä heitä paikantamaan jokin paikallinen tapaus. Mikäli he kokevat sen haastavaksi, rohkaise heitä käyttämään ja yhdistämään seuraavia sanoja google-haussa: kestävä, elämä, toiminta, ekologinen, eko- jne.

Toiminta: Tapaustutkimuksen arviointi

Kun jokainen ryhmä on paikantanut tapauksensa, pyydetään heitä täyttämään paikallisen tapauksen työpaperi (opiskelijan työpaperi 2.1, s.17). Tämä työpaperi helpottaa perustietona, kun opiskelijat tekevät kestävän kehityksen ja toiminnan merkintöjä ja arvioita.

Toiminta: Loppuraportti

Ja jokaiselle opiskelijalle toisen askeleen loppuraportti (opiskelijan työpaperi 2.2, s. 18). Tämä työpaperi auttaa opiskelijaa refleктоimaan LOLA-prosessin toista askelta (Tutki). Opiskelijoiden tulee säilyttää loppuraporttinsa esim. myöhempien raporttien kirjoittamisen apuna.

Opiskelijat ovat nyt valmiita siirtymään kolmanteen askeleeseen (JAA JA VALITSE).

KESKUSTELUA: MAHDOLLISIA TIEDONLÄHTEITÄ TAPAUSTUTKIMUKSISTA

ASKEL 2 TUTKI

JOHDANTO
Työskennellään pienissä ryhmissä etsien esimerkkejä kestävästä elämästä ja toiminnasta.

Tarkastele paikallisia sanomalehtiä

Mistä voimme löytää esimerkkejä kestävä elämäntavan ja toiminnan tapaustutkimuksista?

← [Joitain ideoita...] →

Kysy opettajilta, vanhemmilta, ystäviltä, naapureilta ja paikallisryhmiltä.

Internet-haku

TOIMINTA: ALUSTAVA TUTKIMUS

TOIMINTA: TAPAUSTUTKIMUKSEN ARVIOINTI

Etsitään pienryhmissä kiinnostavaa, paikallista kestävä kehityksen ja toiminnan tapausta.

Aika siirtyä seuraavalle askeleelle.

TOIMINTA: LOPPURAPORTTI

Käytä toisen askeleen loppuraporttia kirjoittaaksesi muistiin ajatuksiasi työskentelystäsi toisen askeleen parissa.

Tarkista työpapereistasi, toteutuvatko kestävä elämän ja toiminnan kriteerit.

LOLA
ASKEL 2

Paikallinen
tapaus-
tutkimus

Tapaustutkimuksen nimi:

Sijainti:

Mistä löysit siitä tietoa?

Kuvaile kahdella lauseella, mitä tapauksessa yritetään saavuttaa:

Esiintyykö tapauksessa jotain seuraavista kriteereistä? Merkitse ✓ tai X jokaiseen annettuun laatikkoon.

 Tekee Ihmiset tietoisiksi siitä, miten elää kestävästi 1 ☐	 Rakentaa tai parantaa yhteisösuhteita 2 ☐	 Luo tai parantaa viheraluita 3 ☐	 Sisältää taitojen, välineiden tai varusteiden jakamista 4 ☐	 Rohkaisee paikallista, alkup., tai reilun kaupan tuotantoa 5 ☐	 Käyttää jo olemassa-olevia asioita 6 ☐	 On luova/innovatiivinen idea 7 ☐	 Vähentää riippuvuutta fossiilisista polttoaineista 8 ☐
--	---	--	--	--	--	--	--

Mikä oli kiinnostavin oppimasi asia? Miksi?

**LOLA
ASKEL**

2

L
O
P
P
U
R
A
P
O
R
T
T
I

Nimi:

Pääaiheet toisessa askeleessa olivat...

Tässä lyhyt kuvaus siitä, mitä toisessa askeleessa tapahtui...

Yksi tärkeä oppimani asia oli, että...

Eriyisen kiinnostavana pidin...

The image features a solid orange background. In the upper half, there are several thick, white, hand-drawn brushstrokes that are abstract and expressive. These strokes include a long, sweeping curve that starts from the left and moves towards the center, a shorter stroke that intersects it, and a vertical stroke on the right side that forms a peak-like shape. The overall effect is that of a quick, gestural sketch.

STEP 3: SHARE & SELECT

ASKEL 3 JAA JA VALITSE

Katsaus:

LOLAn kolmannen askeleen tarkoituksena on auttaa opiskelijaa:

- jakamaan informaatiota paikallisen kestävän kehityksen ja toiminnan tapauksista
- yhdistää kestävän elämän ja toiminnan sanoastoa jaettavaksi
- päättää luokan kesken tapaustutkimuksesta, josta halutaan oppia lisää
- reflektoida ja dokumentoida oppimaansa

Tarvittava aika: Arviolta kaksi oppituntia tai yksi tuplatunti.

Opiskelijan muistio, askel 3 (JAA JA VALITSE)

Anna jokaiselle opiskelijalle muistio 3 (s. 21). Selosta lyhyesti, mitä kolmannessa askeleessa tapahtuu ja että muistiota voi käyttää erilaisissa toiminnoissa.

Toiminta: Yhteenvetoa pienryhmissä

Samat ryhmät kuin toisessa askeleessa tarkastelevat paikallisten tapaustutkimusten työvihkoja, jotka tehtiin toisessa askeleessa (opiskelijan työpaperi 2). Työpapereita käytetään apuna ja ryhmiä pyydetään tekemään tapauksistaan lyhyet yhteenvedot (n. 1 min). Mikäli mahdollista, heidän tulisi sisällyttää tapauskuvaukseensa kestävän elämän ja toiminnan sanastoa.

Toiminta: Isojen ryhmien esitykset

Jokainen ryhmän edustaja esittelee lyhyesti heidän paikallista tapaustaan. Kun ryhmät ovat pitäneet esityksen, on mahdollisuus lyhyeen kyselysessioon.

Toiminta: Jakaudutaan pareihin päättämään

Jaetaan opiskelijat pareihin lyhyitä keskusteluita varten, ja käydään tapaustutkimukset uudelleen läpi. Parit päättävät, mikä tapaus on kiinnostavin ja mistä he haluaisivat oppia eniten.

Listaa tapausten nimet liitu- tai fläppitaululle. Pyydä jokaista paria merkitsemään rastin jokaisen tapauksen alle. Eniten merkintöjä saanut tapaus on LOLA-prosessin neljännen askeleen fokuksessa.

Toiminta: Loppuraportti

Jaa jokaiselle opiskelijalle kolmannen askeleen loppuraportti (opiskelijan työpaperi 3, s. 22). Tämä työpaperi auttaa opiskelijaa reflektoimaan LOLA-prosessin kolmatta askelta (Jaa ja valitse). Opiskelijoiden tulee säilyttää loppuraporttinsa myöhempää kirjoittamista varten.

Opiskelijat ovat nyt valmiita siirtymään neljätteen askeleeseen (Toiminta).

ASKEL 3 JAA & VALITSE

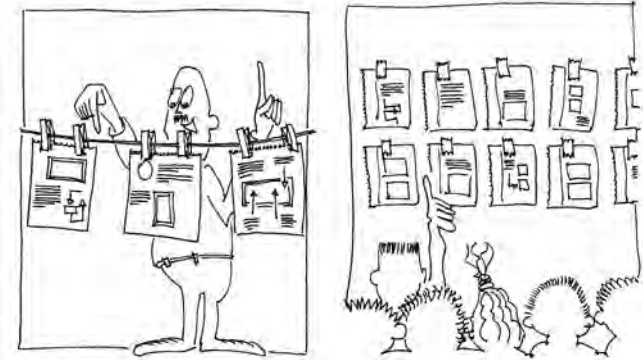
Toiminta: pienryhmäkoosteet ja isolle ryhmälle kertominen

JOHDANTO
Jokainen pienryhmä kertoo, mitä on löytänyt ja mistä tapauksesta haluaisi tietää enemmän.

Joka ryhmä valmistelee ja esittää lyhyen koosteen omasta paikallistapauksestaan.

Toiminta: pareihin jakutuminen ja päättäminen

Esitysten jälkeen luokka jakautuu pareihin ja päättää, mistä tapauksesta haluaisivat oppia lisää.

TOIMINTA: LOPPURAPORTTI

Aika siirtyä seuraavaan askeleeseen...

Käytä kolmannen askeleen loppuraporttia kirjoittaaksesi muistiin ajatuksiasi kolmannen askeleen aikana.

**LOLA
ASKEL**

3

**L
O
P
P
U
R
A
P
O
R
T
T
I**

Nimi:

Kolmannen askeleen kolme pääaihetta olivat...

Lyhyt kuvaus siitä, mitä kolmannen askeleen aikana tapahtui...

Yksi tärkeä asia, jonka opin oli...

Koin erityisen kiinnostavaksi sen, että...

The image features a solid orange background. In the upper half, there are several thick, white, hand-drawn style lines that curve and intersect, creating an abstract, organic shape. The lines are slightly irregular and have a textured appearance.

ASKEL 4: TOIMINTA

ASKEL 4 TOIMINTA

Katsaus:

LOLAN neljäs askel on tarkoitettu auttamaan opiskelijaa:

- hankkimaan enemmän tietoa tapaustutkimuksesta, johon luokka päätti keskittyä
- lisäämään aktiivisesti omaa ja toisten tietämystä paikallistapauksen tutkimuksesta
- toimimaan osana tiimiä tapaustutkimuksen tietämyksen lisäämisen prosessissa
- refleктоimaan ja dokumentoimaan opittua

Tarvittava aika: Arviolta neljä oppituntia tai kaksi tuplatuntia.

Opiskelijan muistio, askel 4 (TOIMINTA)

Jaa jokaiselle opiskelijalle opiskelijan muistio.

Toiminta: Päätä toimista

Päätetään, mistä paikallisesta tapaustutkimuksesta luokka haluaisi tietää lisää. Luokan on nyt päätettävä, mitkä toimet helpottaisivat asiassa.

Toimintoihin voi kuulua:

- tehdään kirjanen tai infolehtinen lisäämään tietoisuutta
- kutsutaan vieraileva puhuja luokkaan
- esitellään löytöjä muille luokille kouluyhteisössä, vanhempien illoissa, jne.
- tutustutaan paikalliseen tutkimusaloitteeseen paikan päällä

Pienryhmissä keskustellaan, minkä tyyppistä toimintaa halutaan ja miksi. Kerätään palautetta ja päätetään toimista.

Toiminta: Aivoriihitoimikunnat

Pohditaan, mitkä toimikunnat voisivat tukea toimintoja.

Toimikuntia voivat olla esimerkiksi: kysymys-, esittely-, mielikuvat-, tutkimus-, lupa-, keksintö-, julkaisu-, tila-, virkistys-, nauhoitus-, tervetulo-/isännöinti-, kiitos- tai rahatoimikunta.

Toiminta: Toimikuntien perustaminen

Opiskelijat jakaantuvat toimikuntiin valitsemiensa toimintojen perusteella. Varmistetaan, että jokainen on jossain toimikunnassa ka että hänellä on siellä yksilöllinen tehtävä. Poissaoleville varataan myös jokin tehtävä (esim. opiskelijoiden haastattelua, toimintaraportin kirjoittamista tms.).

Jokaisen toimikunnan tulee selventää erityinen roolinsa valitussa organisaatiossa. On tärkeää varmistaa, että jokainen opiskelija suoriutuu hyvin tehtävästään.

Opiskelijoille jaetaan työpaperi 4.1 (s. 27), ja heitä pyydetään se. Kun roolit on selvitetty, kukin toimikunta suunnittelee ja tekee työnsä.

STEP 4 ACT

Toiminta: Suorita toimet

Juliste, vihko tai infolehtinen:

Mikäli tarkoituksena on suunnitella tai tuottaa paikallisen kestävän elämän tai toiminnan tietoisuutta kohottava juliste, vihko tai infolehtinen, opiskelijoita pyydetään täyttämään opiskelijan työpaperi.

Haastattelut:

Mikäli luokassa vierailee puhuja tai haastatellaan henkilöä kentällä, opettajan resurssilehden haastattelukysymyksistä saattaa olla apua (askel 4, s. 29).

Eesitys:

Opiskelijan muistio 4.2 (s. 30) antaa opiskelijoille joitakin vihjeitä, miten valmistella ja toteuttaa hyviä esityksiä.

Näyttely:

Jos opiskelijat voivat järjestää ja isännöidä näyttelyä, sitä varten on tukiresursseja seuraavassa, valinnaisessa askeleessa.

Toiminta: Loppuraportti

Jaa jokaiselle opiskelijalle, neljännen askeleen loppuraportti (opiskelijan työpaperi 4.3, s. 31). Tämä työpaperi auttaa opiskelijaa refleктоimaan LOLA-prosessin neljättä askelta (Toiminta). Opiskelijoiden tulisi säilyttää loppuraporttinsa esimerkiksi myöhempää raportin kirjoittamista varten.

Opiskelijat ovat nyt valmiita siirtymään viidenteen askeleeseen (Keskustele ja reflektoi), tai mikäli eivät ole vielä järjestäneet tai isännöineet näyttelyä, he voivat tehdä sen nyt.

ASKEL 4 TOIMINTA

ESITTELY
Aika toimia...

Aika siirtyä seuraavaan
askeleeseen.

TOIMINTA: LOPPURAPORTTI

Toimi

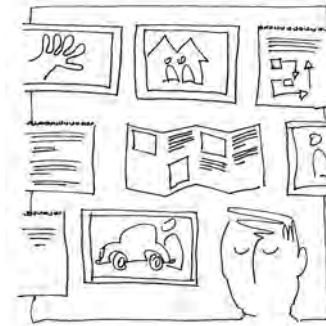
TOIMINTA: PÄÄTÄ TOIMET

Kun luokka on päättänyt,
mistä tapauksesta he
haluaisivat enemmän tietoa
he päättävät toimet joihin
ryhdytään.

TOIMINTA: AIVORIIHI/
TOIMIKUNTIEN PERUSTUS

Pohtimalla, mitä
toimikuntia tarvitaan,
voidaan auttaa luokkasi toiminnoissa.
Jakautukaa toimikuntiin ja täyttäkää
toimikuntatyöpaperi.

Toteuttakaa tietoisuutta
kohottava juliste, vihko tai
infolehtinen paikallisesta
tapauksesta.

Kutsukaa vierailija puhu-
maan paikallistapauksesta.

Vierailkaa paikallisen
aloitteentekijän luona.

Kohottakaa tapauksenne
tunnettuutta esittämällä
löytöjänne toiselle luokalle
tai koulu yhteisölle.

Käytä neljännen askeleen loppu-
raporttia kirjoittaaksesi
muistiin neljännen askeleen
aikaisia ajatuksiasi.

Nimi:

Kuulun toimikuntaan nimeltä:

Toimikuntani tehtävä on:

Oma roolini/tehtäväni toimikunnassa on:

Käyttäkää alla olevaa taulukkoa miettiessänne tehtäviänne roolissanne.

Päivämäärä	Tehtäväni	Mitä tarvitsen?	Miten saan sen?	Kuka auttaa minua?

Suunnitelkaa mielikuva, joka kohottaa tapauksenne tietoisuutta yleisön joukossa.
Liittäkää mukaan iskulause, jolla saatte ihmisiä mukaan ja rohkaisette heidän toimintaansa ympäristössään.

LOLA ASKEL 4

Esimerkkejä haastattelukysymyksistä

- Kuka teki aloitteen tämän tapauksen kohdalla?
- Kuinka monta ihmistä (vapaaehtoista ja palkattua) on mukana?
- Miksi ihmiset ovat mukana?
- Voitko kuvailla tyypillistä käyttäjää?
- Miten pääsee mukaan?
- Miten aloite on sujunut?
- Mikä toimii hyvin ja miksi?
- Mitä voitaisiin parantaa ja miten?
- Löytyykö samanlaisia aloitteita paikallisesti tai kansainvälisellä tasolla?
- Miten ajattelet aloitteen kehittyvän seuraavina 3-5 vuotena?
- Mitä vaikutuksia aloitteella on talouteen, ympäristöön ja/tai yhteisöön?
- Ilmenee aloitteessa kestävä kehityksen tai toiminnan kriteereitä?

LOLA ASKEL 4

VINKIT esityksen valmisteluun

Tässä joitain vinkkejä unohtumattoman esityksen valmisteluun:

1 ANTEEKSI VAIN, MUTTA AINA EI OLE KYSE SINUSTA! – Olet se joka puhuu, mutta yleisö on tärkeämpi. Mieti siis seuraavia seikkoja:

Sisältö—Mitä haluat sanoa? Pidä viesti kirkkana mielessäsi ennen kuin uppoudut yksityiskohtiin.

Huomioi—Keitä kuulijasi ovat? Mikä heille on tärkeitä kuulla?

Itseluottamus—Herätä luottamusta olemuksellasi: kävely, asento, hymyily, puhuminen...

Vastaanottaminen—Pidä huoli, että sinut kuullaan muttei eturivi kuuroudu!

Aste—Muuntele äänesi voimakkuutta hieman saadaksesi pitääksesi yleisösi mielenkiinnon yllä.

Ääntäminen—Varmista, että äännät kaikki sanat selkeästi ja että osaat selittää niiden merkitykset.

Tauko—Älä pelkää hiljaisuutta. Tauottamalla voit hengähtää ja auttaa kuulijoita omaksumaan tarinasi.

2 Kerro tarina. Ihmiset rakastavat henkilökohtaisia kertomuksia. Mikset jakaisi jotain asiaan liittyvää elämästäsi. Katso esimerkkiä Malcolm Gladwellin spaghettikastikkeesta saamasta inspiraatiosta:

http://www.ted.com/talks/malcolm_gladwell_on_spaghetti_sauce.html.

3 Käytä lavastetta.

Mikä tahansa käy. Mieti, mitä haluat sanoa paikallistapauksestasi ja etsi lavaste (esine), joka auttaa sinua selittämään asiasi. Samalla saat tekemistä käsillesi, etteivät ne viuhdo holtittomina!

4 Pistä yleisösi osallistumaan.

Anna yleisöllesi tekemistä: tee kysymyksiä, pelatkaa, tee arvoitus tai testi tms.

5 Opettele joitain uskomattomia faktoja.

Ne auttavat sinut takaisin tarinaasi. Käytä jotain kiinnostavaa todeksi tietämäsi tietoa tapauksestasi.

6. Haasta yleisösi.

Esityksesi lopussa, kun olet saanut kuulijasi virittymään ja innostumaan, rohkaise heitä tekemään ehdotuksia siitä, miten osallistua tähän tapaukseen.

**LOLA
ASKEL**

4

**L
O
P
P
U
R
A
P
O
R
T
T
I**

Nimi:

Neljänen askeleen pääaiheita olivat...

Lyhyt kuvaus siitä, mitä neljännen askeleen aikana tapahtui...

Yksi tärkeä oppimani asia oli...

Pidin erityisen kiinnostavana sitä, että...

The image features a solid orange background. In the upper half, there are several thick, white, hand-drawn style lines that curve and intersect, creating an abstract, organic shape. The lines have a slightly irregular, textured appearance.

VALINNAINEN ASKEL: LISÄÄ TOIMINTAA

VALINNAINEN ASKEL LISÄÄ TOIMINTAA

Katsaus:

LOLAN valinnainen askel on suunniteltu auttamaan opiskelijoita:

- sitoutumaan aktiivisesti kestävän elämän tai toiminnan paikallistapauksen tunnettuuden parantamiseen.
- toimia osana tiimiä, joka suunnittelee ja isännöi näyttelyä joka kohottaa yleisön tietoisuutta paikallistapauksesta
- refleктоimaan ja dokumentoimaan oppimaansa

Tarvittava aika: Noin kaksi oppituntia tai yksi tuplatunti.

Opiskelijan työpaperi, valinnainen askel (LISÄÄ TOIMINTAA)

Ja jokaiselle oppilaalle Opiskelijan työpaperi 1: Valinnainen askel (s.34). Selitä lyhyesti, mitä tässä askeleessa tapahtuu ja että työpaperia voi käyttää toimintojen tukena.

Toiminta: Suunnittele ja isännöi näyttely

Kutsu oppilaat kouluun, kirjastoon tai väentaloon järjestämään näyttely, jonka tavoitteena on paikallisen kestävän elämän ja toiminnan tapauksen tekeminen tunnetuksi.

Näyttelyn suunnittelemisen aikana opettaja voi jakaa oppilaille kopion kuudesta tavasta järjestää hieno näyttely (Opiskelijan muistio 2: Valinnainen askel, s. 35) sekä LOLA:n näyttelyoppaan (s. 36-37). Pyydettävissä on myös 28-osainen setti LOLA-näyttelymateriaaleja pohjaksi esittelymateriaalien suunnitteluun osoitteessa info@cdu.cdvec.ie.

Esimerkki valmiista pohjista:

Oppilaat voivat käyttää pohjia luokkseen omia A4-esitysliuskoja näyttelyä varten. Oppilaiden tarvitsee vain täyttää pohjiin omat tekstit, kuvat, piirrustukset jne., sitten tulostaa, kiinnittää ja esittää.

Toiminta: Loppuraportti

Ja opiskelijoille "Valinnainen askel Loppuraportti" (Opiskelijan työpaperi 1: Valinnainen askel s.48). Tämä työpaperi auttaa opiskelijoita refleктоimaan valinnaista askelta LOLA-prosessissa. Opiskelijoiden tulee pitää loppuraporttinsa tallessa myöhempää raporttien tekoa ynnä muuta varten.

Opiskelijat ovat nyt valmiita siirtymään viidenteen askeleeseen (KESKUSTELE JA REFLEKTOI).

VALINNAINEN ASKEL LISÄÄ TOIMINTAA

ESITTELY

Luokka päättää nyt suunnitella ja pitää näyttelyn, joka kohottaa tietoisuutta paikallistapauksesta.

TOIMINTA: SUUNNITTELE NÄYTTELY

Suunnittele näyttely, joka pidetään koulussa, paikallisessa kirjastossa tai väentalossa ja joka kohottaa yleisön tietoisuutta paikallistapauksesta.

TOIMINTA: VALMISTELE NÄYTTELY

Lue kuusi vinkkiä hienon näyttelyn järjestämiseen LOLA:n näyttelyoppaasta. Vinkit auttavat sinua suunnittelemaan, valmistelemaan ja koostamaan yleisön tietoisuutta kohottavan näyttelysi.

Aika siirtyä seuraavaan askeleeseen.

TOIMINTA: LOPPURAPORTTI

Käytä loppuraporttia kirjoittaaksesi ylös ajatuksiasi tekemästäsi työstä tässä askeleessa.

TOIMINTA: ISÄNNÖI NÄYTTELY

**LOLA
VALIN-
NAINEN
ASKEL**

**6 VINKKIÄ
näyttelyn
järjes-
tämiseen**

6 VINKKIÄ jotka auttavat järjestämään hienon näyttelyn

- 1. Käytä LOLA:n näyttelyopasta.**
Nämä resurssit auttavat koostamaan vaikuttavan, huomion kiinnittävän näyttelyn.
- 2. Think about how you can make the event as sustainable as possible.**
Esimerkiksi, lähetä kutsusi mieluummin sähköpostilla kuin kirjeitse; käytä kierrätettyä paperia töissäsi; pidä näyttely keväällä/kesällä jotta huoneeseen saadaan lämpöä ja luonnonvaloa; tarjoa Reilun kaupan teetä/kahvia; käytä pestäviä astioita kertakäyttöisten sijaan jne.
- 3. Tee näyttelystä julkinen.** Tee julisteita tai lentolehtisiä tärkeimmillä tiedoilla.
- 4. Luo tunnelmaa.** Tuleeko näyttelyyn musiikkia, koristeita tai erikoisvalaistus?
Näyttelyssä tulee näyttää siltä, että ihmisillä on hauskaa jo heti alusta pitäen.
- 5. Pyydä apua opettajalta.** Hän voi järjestää tylsät asiat, kuten ensiavun ja paloturvallisuuden. Itse voit keskittyä se sijaan ilmapallojen puhaltamiseen.
- 6. Taltioi menestys.** Laske osallistujamäärä, ota kuvia, tee videoita, ja jaa sitten menestyksesi muiden kanssa koulussa, ystävien kesken ja kotona...

LOLA

Exhibition Guide

Kuinka koostaa **LOLA**-näyttely

Tämä pieni opas antaa nopeita, helppoja ja hyvin edullisia ideoita näyttelyn tekoon.

Ensimmäinen tehtävä asia on kerätä kaikki saatavilla oleva informaatio paikallisesta kestävästä elämäntavan ja toiminnan tapauksesta, jonka haluat esitellä yleisölle.

Pyydä opettajaasi hankkimaan **LOLA**-näyttelypohjat, jotta voit esitellä tietojasi visuaalisesti näyttävällä tavalla.

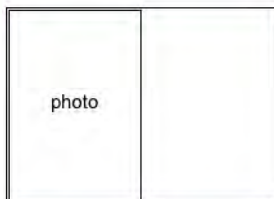
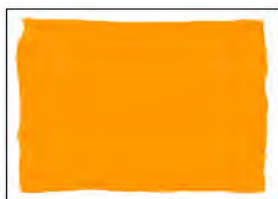
Kun olet printannut näyttelymateriaalisi, sinun on mietittävä näyttelytilaa. Mieti pituutta, korkeutta ja tilan yleisiä piirteitä yhdessä käytettävissäsi olevan ajan kanssa. Sinun täytyy myös miettiä käytettävissäsi olevia resursseja.

Katsotaan joitain ideoita, jotka voivat auttaa sinua päätöksissäsi...

Pohjat

Kokoelma pohjia löytyy valmiina.

Voit käyttää niitä luodaksesi oman A4-näyttelyn esityspapereille. Lisää omat tekstisi, kuvasi, piirustuksesi, kollaasisi ynnä muut materiaalit.

Näyttelyn pystytys

Esimerkki 1

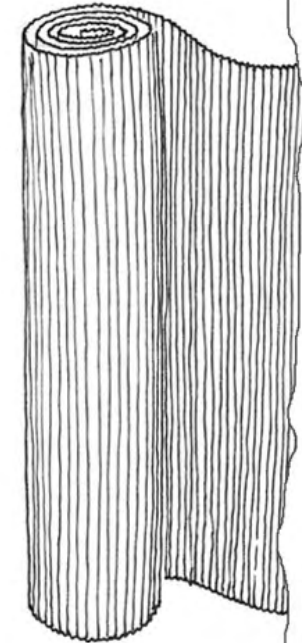
Materiaali:

- yksi aaltopahvirulla (väh. 2 m korkea, 6 m pitkä)
- sinitarraa

Hinta yhteensä: noin 5 euroa

Avaa aaltopahvirulla ja aseta se seinää vasten.

Kiinnitä A4-liuskasi. Aseta avattu rulla vaakasuorassa käytettävän tilan päälle.

Näyttelyn pystytys

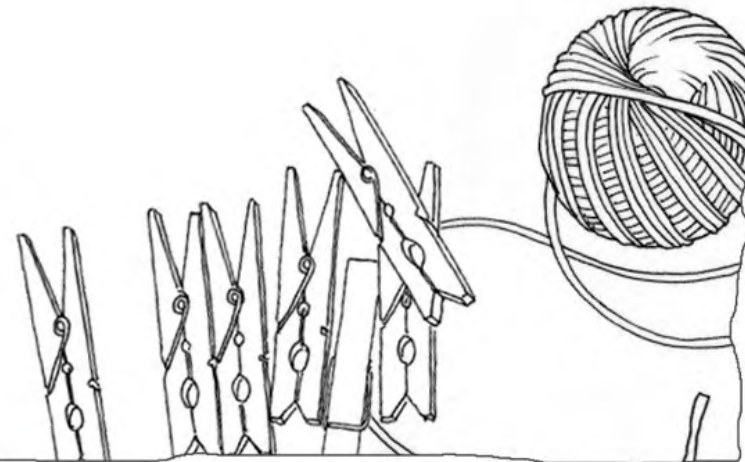
Esimerkki 2

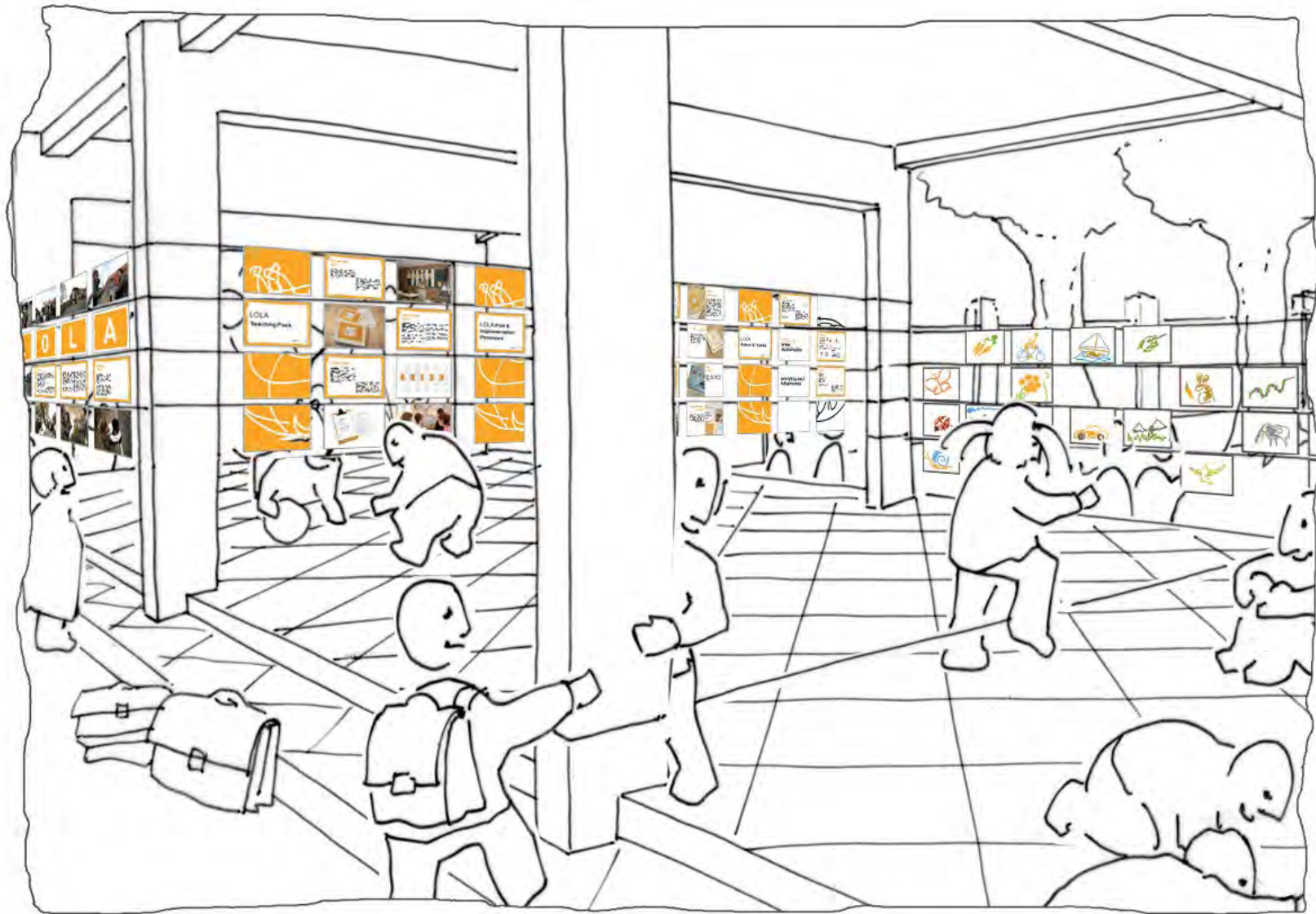
Materiaali:

- pyykkipoikia
- narua/lankaa

Hinta yhteensä: noin 5 euroa

Sido neljä narunpätkää kahden pisteen välille noin 27 senttimetrin päähän toisistaan. Ripusta A4-liuskasi naruihin pyykkipojilla.

Näyttelyn pystytys

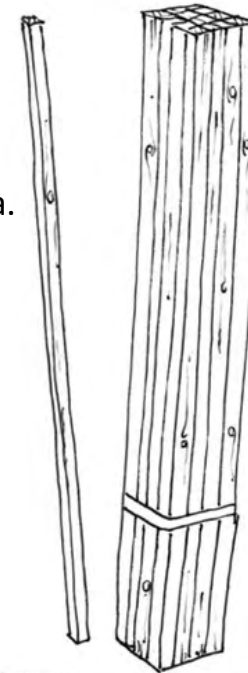
Esimerkki 3

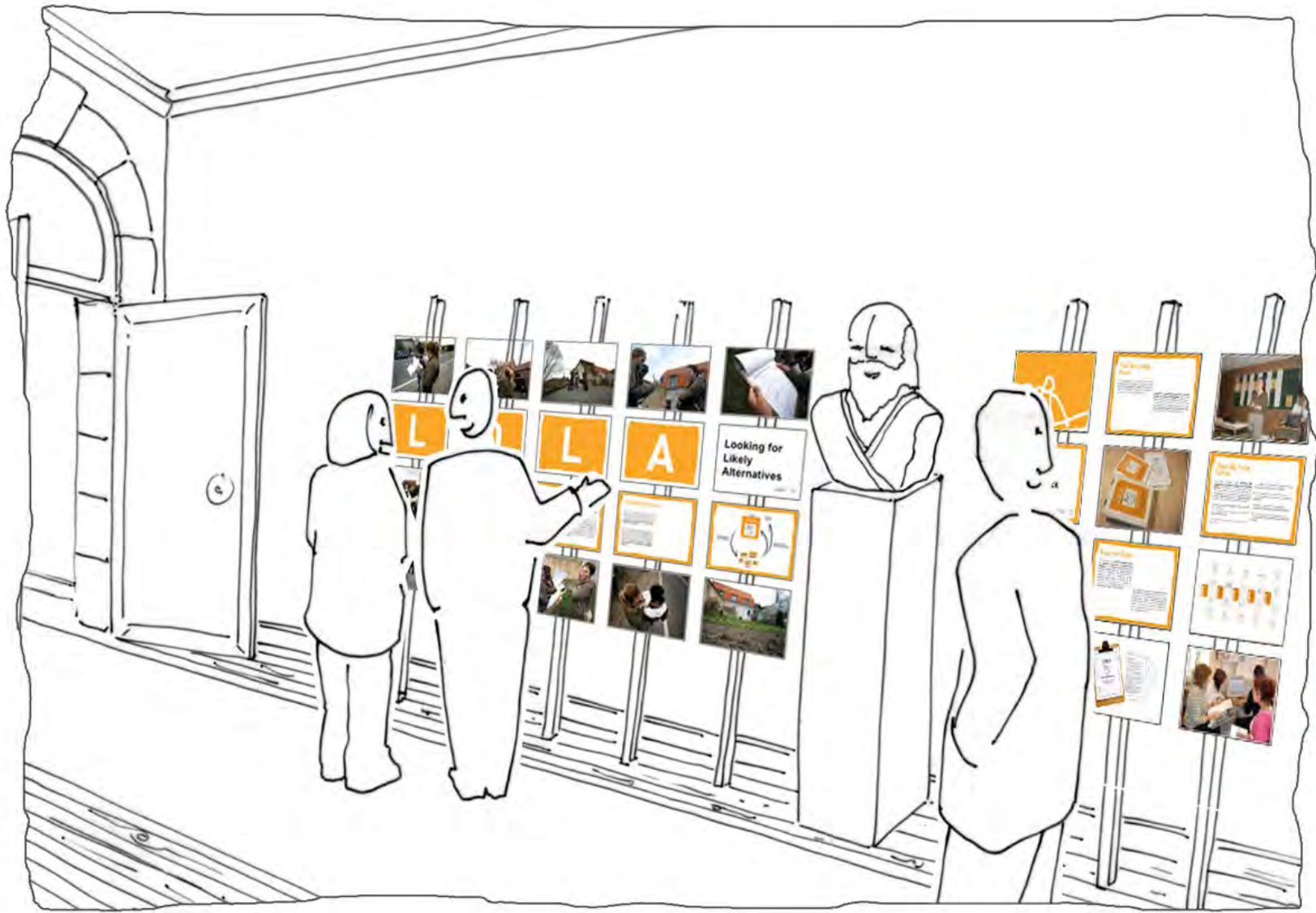
Materiaali:

- 16 laudanpätkeä (n. 4 x 2 x 210 cm)
- nastoja (min. 128)

Hinta yhteensä: noin 20 euroa

Neljä A4-liuskaa kiinnitetään jokaiseen lautaan. Kiinnitä jokainen liuska kahdella nastalla. Pidä huoli, että kaikki liuskat on kiinnitetty samalle puolelle lautta. Aseta laudat seinää vasten.

Näyttelyn pystytys

Esimerkki 4

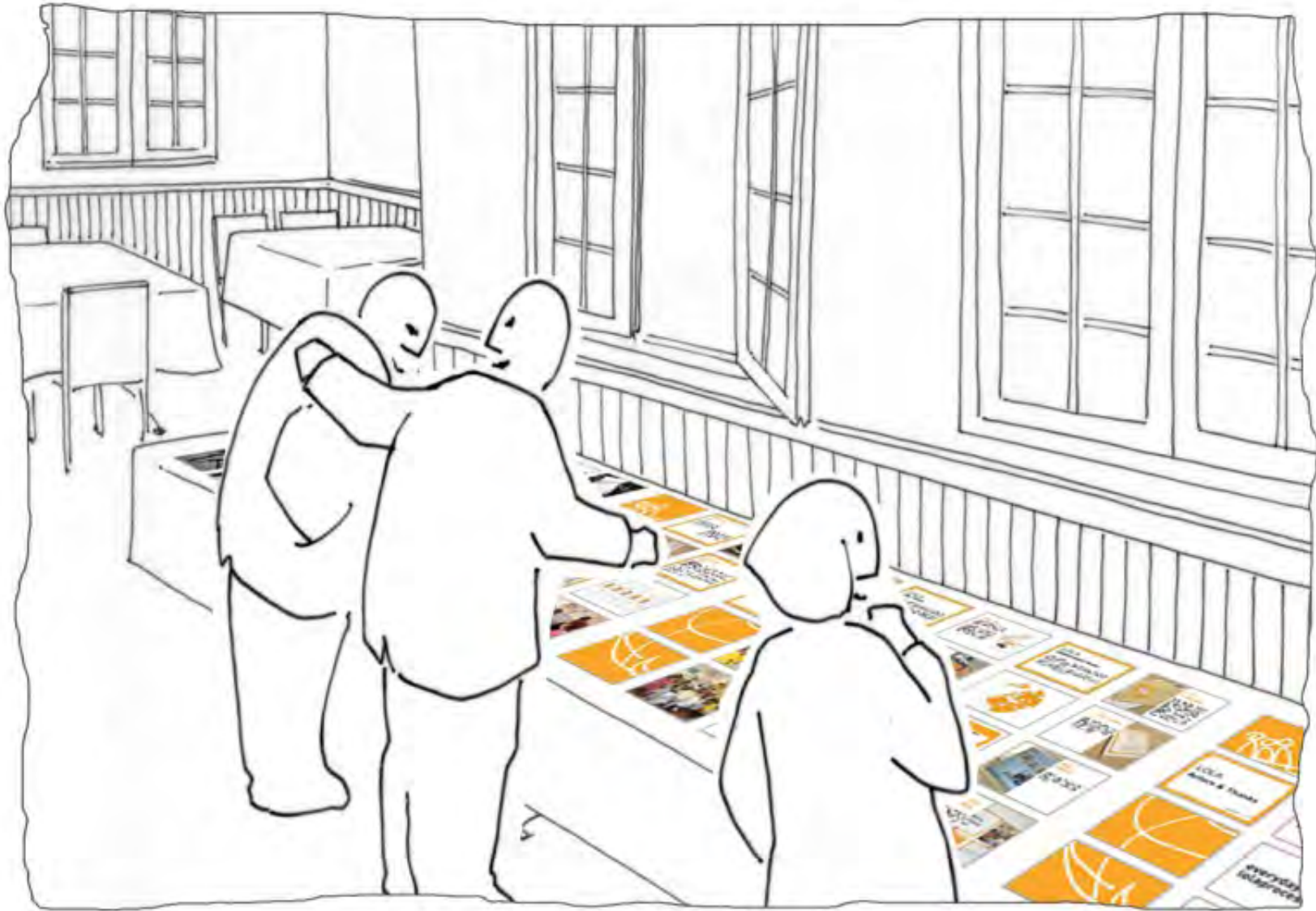
Materiaali:

- rulla paksua valkoista paperia (min. leveys 1.2 m, pituus 6 m)
- sinitarra
- pöytiä

Hinta yhteensä: noin 10 euroa

Pystytä pöydät. Avaa paperirulla pöydille. Kiinnitä A4-liuskat paperiin sinitarralla.

The background is a solid orange color. It is divided into several irregular sections by white, torn-paper-like lines. One line runs vertically from the top center towards the bottom center. Another line runs horizontally across the middle, intersecting the vertical one. A third line curves from the top right towards the bottom center, also intersecting the vertical line. The text is positioned in the upper-left section of the orange area.

**Menestystä LOLA-
näyttelyysi!**

Nimi:

Tämän askeleen pääaiheita olivat...

Lyhyt kuvaus siitä, mitä neljännen askeleen aikana tapahtui...

Yksi merkittävä asia, minkä opin oli...

Minusta erityisen kiinnostavaa oli...

ASKEL 5: KESKUSTELE & REFLEKTOI

STEP 5 DISCUSS & REFLECT

Katsaus:

LOLAn viides askel on suunniteltu auttamaan opiskelijoita:

- refleктоimaan ja dokumentoimaan, mitä he ovat oppineet tekemästään.

Tarvittava aika: Noin kaksi oppituntia tai yksi tuplatunti.

Toiminta: Pienryhmäkeskustelu

Jaa oppilaat pieniin ryhmiin. Anna jokaiselle ryhmälle Oppilaan muistio 5 (s. 51).

Kutsu jokainen ryhmä keskustelemaan toiminnastaan käyttäen seuraavia kysymyksiä keskustelun tukena:

1. Mistä teidän toiminnassanne oli kyse?
2. Miten toiminta oli organisoitu?
3. Mitä teitte?
4. Mitä opitte kestävästä elämäntavasta ja toiminnasta?
5. What skills did you use?
6. Missä onnistuitte?
7. Mitä tekisitte toisin?
8. Mikä ilahdutti teitä?

Toiminta: Suurryhmäkeskustelu

Pienryhmät antavat palautetta keskuisteluistaan keskittyen kysymyksiin 4-8. Kierrä kuulemassa joka ryhmän palautteesta yksi asia. Joka kerran kun tulet saman ryhmän luokse, pyydä eri oppilasta puhumaan. Jatka kiertämistä niin kauan, että jokainen opiskelija on sanonut ainakin yhden asian. Kirjoita avainasiat taululle sitä mukaa kun niitä tulee ilmi.

Keskustelun lopussa tiivistä opittujen asioiden pääkohdat.

Toiminta: Loppuraportti

Jaa viidenneen askeleen loppuraportti (Oppilaan työpaperi 5.1, sivut 52-53) jokaiselle oppilaalle. Tämä työpaperi auttaa opiskelijoita refleктоimaan koko **LOLA**-prosessia.

Oppilaiden tulee pitää loppuraportti tallessa myöhemmäksi jääneiden raporttien kirjoittamista ynnä muuta varten.

Opiskelijat ovat päässeet nyt LOLA-prosessin päätökseen.

?

1. Mistä sinun toiminnassasi oli kyse?

?

2. Miten toiminta järjestettiin?

?

3. Mitä teit?

?

4. Mitä opit kestävästä elämäntavasta ja toiminnasta?

ASKEL 5
KESKUSTELE JA REFLEKTOI

?

8. Mistä pidit?

?

7. Mitä tekisit toisin?

?

6. Mikä meni hyvin?

?

5. Mitä taitoja käytit?

Nimi:

LOLA-projektissa oli kysymys...

Syy, miksi LOLA-projekti tehtiin oli...

Yksi toiminnoista, joihin otimme osaa LOLA-projektin aikana oli...

Kaksi tärkeää asiaa, jotka opin LOLA-projektin aikana

1.	
2.	

Yksi asia, jonka opin **LOLA**-projektin aikana oli...

Kuvaus siitä, miten hyödynsin tätä taitoa...

Yksi asia, josta minulla on vahva mielipide **LOLA**-projektissa on...

Minulla on tästä asiasta vahva mielipide, koska...

Mitä aion tehdä tämän Asian eteen tai mitä mielestäni tulisi tehdä...

LOLA

S
A
N
A
P
A
N
K
K
I

Kirjoita uusia sanoja tai sanontoja alla oleviin laatikoihin: